

WIADOMOSCI WARSZAWSKIE

WE SRZODE DZIA 24. SIERPNIA ROKU 1768.

Z WŁOCH

Z Rzymu d. 9. Lipca. Gdy dnia 6 tego miesiąca Ociec S. zaczął 11 rok panowania swojego, zwykle z tej okazji uroczystości były; a chleb do tej wielkości tego dnia przyprowadzony był, w której przed wojną zostawał.

Z Rzymu d. 11. Lipca. Generał Roslyński Hrabia de Schuwalow, tu od lat dwóch bawiący, i sporządzić z gipsu Kopie najcenniejsze (i jak głoszą) przez dwie

lecie mieszkać mający, od Dworu swego rozkaz odebrał sprządzenia ztąd do Petersburga Xięży *Lucci i Passuti* jako nauczycielów Matematyki i Włoskiego języka, także dwóch Dam któreby doskonale umiały po Włosku i po Francusku, które w Petersburgu w służbie Imperatorowej Jeymci zostawać mają. Temuż Hrabi zlecono kazać i sporządzić z gipsu Kopie najcenniejsze (i jak głoszą) przez dwie

starożytności

Rzymkich, i oneż do Petersbur-
ga odeśłać.

Z Florencyi d. 9. Lipca. Felt-
Marzalek *Urbano Pallavicini*
przybywszy tu z Rzymu dnia
28 przeszłego miesiąca, dalszą
do Wiednia na Bononią i Fer-
rarz przedsięwziął podróż. Po-
dług listów z Mediolanu, w ne-
gociacyą wkracza Austryja z
Szwajcarami względem zamia-
ny niektórych Powiatów do sie-
bie należących w Allacyi, za Po-
wiaty *Bellinzone, Lugano i Men-
driso* do Szwajcarów należące.
Coraz też bardziej szerzy się
pogłoska, iż traktat stanął mię-
dzy Dworem naszym i Neapoli-
tańskim, mocą którego cały Kray
Stato-delli-Prezidi W. Xiążęctwu na-
szemu, zaś *Porto-Ferrajo* forte-
ca na wyspie Elba Królowi Jmci
oboyga Sycylii dostać się ma.

Z A N G L I I.

Z Londynu d. 22. Lipca.

Listy od Posłdów naszych we
Francyi i Hiszpanii odebrane
powodem były do częstych rad
u Dworu. Listy z Francyi za-
wierać mają odpowiedź Dworu
Francuskiego na reprezentacye
Posła naszego względem wyspy
Korfyki uczynione. Listy od

Kawalera *Gray* z Madrytu ścia-
gają się do okupu wysp Manil-
skich. Ta ostatnia sprawa wta-
kimże prawie, iak na początku,
zostawać zdaje się stanie. Co się
tyczy sprawy Korfykańskiej
wątpią wszyscy, aby się do-
niey Dwór nasz chciał przy-
mieszać. „Nieukontentowa-
nia powszechna (mówi den z
„Pilarzdów naszych) Nieukon-
„tentowania powszechna, tak
„tu iako i w Ameryce; do tego
„kresu przytłży, iż zatsione być
„nie mogą. W naszym Kraiu
„posadstwo tak zubożało, iż
„pojąć tego prawie nie można.
„Długi publiczne są straszli we.
„Przepych wgórę też propor-
„cyą iako i długi idący do tego
„tylko służy, aby płonny mie-
„iaki pomysłności pozor był za-
„chowany; tak dalece, iż bogacz
„do ostatney ślepoty, ubogi do
„ostatney rozpacz przychodzi.
„Osady nasze wprawdzie są bo-
„gate, bo w nich iestozę oszczę-
„dność i przemysł kwitnie, ale
„natchwione duchem niepożu-
„szestwo, i utykujące na pier-
„wizą matkę swoię oyczyznę,
„na żadney nam pomocy być
„nie mogą. Nowa woyna, lub
„dalsza iaka onych zaczepka,
„powodem im będzie do wybi-

„cia się z przyzwoitego poddań-
„stwa. Gdy takie jest nasze
„położenie, sam rozum pokazu-
„je, iż ile tylko możemy unikać
„wojny powinniśmy. Nowy
„iaki Sully (Podkarbi to był na-
„der sławny Henryka IV. Kro-
„la Francuskiego). Nowy iaki
„Sully, dosyćby na lat 12 miał ro-
„boty w przywróceniu nam du-
„cha przemysłu i oszczędności,
„w ugruntowaniu powagi praw,
„w umniejszeniu publicznych
„długów, w ugódeniu zachó-
„dzających kłopot z Ameryką;
„tak aby i sprawiedliwość u-
„twierdzoną, i narodowa wol-
„ność mocno wparta była. Mi-
„nister z naszej prawdziwą Kra-
„ju twojego korzyść, a oraz o
„honor swój gorliwy i załiby
„chciał porzuciłszy te wżysk-
„kie tak walne porządku wnie-
„trznego zamysły wkroczyć w
„wojnę z potrozną potencją,
„a to dla zachowania przy wol-
„ności Obywatelów pewney
„wypły, które ledwie nam imię
„wiadome było, aż do czasu któ-
„rego Pan Roswell dokładne o-
„ney podał opisanie. Wielko-
„myślność bez wątpienia cnotą
„jest, nie tylko względem szcze-
„gólnych osób, ale też wzglę-
„dem narodów, i powinnością

„tak politycznych ciał, iako i
„członków w nie wchodzących;
„ale w niedoleżności i zamiesz-
„niu w którym zostaiemy, poko-
„ju koniecznie potrzebuujemy.
„Wdać się w wojnę z Francją,
„iedyntę z politowania ku Kor-
„tyce, byłoby dzieło nie tak
„wielkomyślności, iako raczej
„zuchwałego nierozumu. Cho-
„ciaż pokoy zalecam, iednak nie
„mniej wolność szacuję. Zdu-
„miewam się nad charakterem
„oloby mężnego, i żadney ko-
„rzyści własney nie szukającego
„Paolego. Pragnę usilnie, aby
„Kortykańskie narody wolne by-
„ły, a chociaż bogaty nie ie-
„stem, iednak jeśli składka iaka
„dla Kortykanów uczyniona bę-
„dzie, przyłączę się do niey po-
„dług szczupłego przemożenia
„meego. „ Półów wielorybów
tego roku, całe się nam nie u-
dał, straciliśmy na nim wiele o-
kretów, a te które w całości
zostały, szczupłą tylko korzyść
odniosły. Listy ostatnie z no-
wego Toru trzy osob iwsze pun-
kta zawierają, pierwszy, iż oś-
dy nasze tameczne po większey
części z Prezbyteryanów, Kwa-
krów, Lutrów, &c. zł. żone ca-
le przeciwnie są zamysłom Dwo-
ru naszego, wysłania tam kilku

Biskupów, którzyby rząd Kościelny Angielskiemu podobny w prowadzili. Drugi, iż na wyspie S. Jana przy ujściu rzeki S. Wawrzyńca trzy nowe Miasta założono, to jest; *Georges-Town, Charlotta-Town i Prince-Town*. Ta wyspa tak jest zachwalona, iż się do niej wiele na mieszkanie ludzi udaje. Trzeci, iż świeżo odkryto, że Major *Rogers*, który w Ameryce pod czas wojny ostatniej tyle dokazował, zdraycą jest wierutnym, i starał się powierzonej sobie Prowincyi samowładnym stać się panem; tak dalece, iż nie których zamysłem jego przeciwnych zamordować kazał, a Francuzów, i innych niektórych obywatelów przekupiwszy, już bliki był dokazania swego, kiedy odkryty był ten spisek, i sam Major do więzienia wtrącony. Ta wiadomość wielkie tu sprawia zamieszanie, gdyż w całym wojsku Angielskim ledwie kto jest, coby się w zaślugach z pomienionym Majorem zrównać mógł. Też listy przydała, iż trzy Regimenty piechoty Hiszpańskiej do Hawanny przybyły, dla osadzenia pomienionego miejsca.

Z N I E M I E C

Z Wrocławia d. 1. Sierpnia.

Mieliśmy tu temi dniami nowy dowód prawdziwie Oycowskiej Króla Jmci ku poddanym swoim miłości. Zjazd tu był liczny Szlachty szukającej wspomożenia z Kasy na to od Króla Jmci ustanowionej aby Szlachta tutejsza częścią przez wojnę, częścią przez rozmaite przygody zniszczona wsparta była. Wielu nader było, którzy z tej Kasy na 10, 20 aż do 30 tysięcy Talarów otrzymali. Takoweż summ rozdawanie trochę pierwiej w Głogowie czynione było. W Historji saley mało nader przykładów naydujemy tak wspaniałej dobroczynności. Zaraz po zawartym pokoju, Kmieciom tutejszym konie i zboża w magazynach zawarte rozdane były. Król Jmć przejeżdżający temi czasy przez Państwa swoje Westfalskie, znaczne summy pod padłym i zadłożonym Miastom rozdać kazał, iako to; 30,000 Talarów Miastu *Bielefeld*, 10,000 Talarów Miastu *Herford*, 2,000 Talarów Miastu *Lubbecke*, nad to podatki Kraiowe w powizechności znacznie umniejszył.

SUPPLEMENT

DO WIADOMOSCI WARSZAWSKICH
WE SRZODĘ DNIA 24. SIERPNIA ROKU 1768.

Z Madrytu d. 5. Lipca. Za odebraną wiadomością przez Kuryera od Hrabi *de Fuentes* Posła u Dworu Francuskiego wymanego, o śmierci Królowey Jeymci Francuskiej, Król Jmć przykazał, aby Dwór na dwa miesiące od niniejszey daty wziął żalobę. Xiążę jednak i Xiężna Asturyi, przez 6 Miesiący też żalobę nosić mają. Dnia onegdeyszego Pan *de Mosenigo* Poteł od Rzepltey Genueskiej miał audyencyą pożegnania u Króla Jmci, i na niey podług zwyczaju uczyniony był Kawalerem. Tegoż dnia nowy teyże Rzepltey Poteł Pan *Quirini* miał u Króla Jmci pierwszą audyencyą, i na niey Kredencyalne listy swoje oddał.

Z Hagi d. 20. Lipca. Jest tu pogłoska, iż nam Francya nie łaską swoją pogroziła, gdybyśmy Korsykanom na potym okręty i amunicyą wojenną dostarczali. Wszakże nas ta rzecz nie odstraszy od pomnożenia handlu naszego z walecznymi Korsykanami, zwłaszcza że pewny w dziejach wieku tego nader sławny Monarcha obronę nam swoją przybiecał.

Z Hagi d. 3. Lipca. Trafił się tu przypadek osobliwszy. Umarł tu był żyd pewny i podług obrządku narodu swiego, po zachodzie słońca miał być pogrzebiony. Gdy czas nadszedł, zamknąć trunnę chciano, ale z wielkim wszystkich podziwieniem, żyd z trunny wykoczył, do pokoju jednego uciekł, i w nim zawarł się pewnie z boiaźni aby nie był przymuszony do

przyłęcia u czynności współ Ziomków swoich, wszakże nie to nie pomogło, bo w godzinę potym do prawdy umarł, a pogrzeb trybem swoim poszedł.

Z Amsterdamu d. 16. Lipca. Nieprzyjaciel zagraniczny, którym nam grożą, nie tak jest straszny jak domowy, któremu żadne męstwo, za ten dowcip oprzeć się nie potrafi. Tym nieprzyjacielem jest morze; które Kraiom naszym zgubą, prawie niezawodną grozi. Podinywa już koniec Hollenderkiey Provincyi, uprzęta piaki; i tany dotąd onemu odpór dające znacznie osłabia. Jeśli wczesnie temu zabezpiecz nie potrafiemy, Miasta *Rotterdam*, *Haga* i inne obawiać się tego nieszczęścia muszą, które tyle Kraim tutejszych potkało i w aiwecz obrocilo.

Z Bruxelly d. 25. Lipca. Dnia wczorayszego wieczorem, przybył tu pod imieniem Xiążęcia *de Trauenlahl* Król Jmć Duński, obróciwszy trakt swój na *Breda*, *Bergop-Zoom* i *Antwerpią*. Stanął tu w Pałacu Xiążąt *de Thurn* i *Taxis*. Kawaler *de York* z Anglii do Hagi dla dalszego sprawowania poselstwa powracający, z *Oitendy* tu wyboczywszy, miał honor powitania Króla Jmci.

Z Wiednia d. 23. Lipca. Cesarz Jmć dnia wczorayszego z *Styryi* tu nazad powrócił. Dnia onegdayszego, przez sztafettę umyślną došla nas wiadomość, iż W. Xiążę Jmć z W. Xiężną Małżonką swoją szczęśliwie dnia 15 tego miesiąca morzem do Państw swoich powrócił, i z okrętu w *Liwornie* wysiadł.

Z Wiednia d. 27. Lipca. Po trwającym przez dni kilka dziczu, rzeka tutejsza *Wiedeń* nazwana tak wezbrała, iż wiele grobli i mostów z niólszy kilku nawet ludzi o ntrate życia przypawła. W woysku odmiana nieiaka ma nastąpić. Kompanie *Granadyerów* przy rozmaitych Regimentach zostające, w jedno zebrane i na Regimenty rozłożone być mają. Toż samo stać się ma z *Karabinierami* do ieznych Regimentów przyłączonimi. *Granadyerom* i *Karabinierom* własni potym Generalowie przy-

dani być mają; pierwszym Królowie Jmć Albrycht, drugim Hrabia de Ayasassa.

Od Rheni rzeki d. 16. Lipca. O bliskim podpisaniu posilkowych traktatów między Francją, i rozmaitemi Xiążętami Niemieckimi, iako to; Elektorem Koloński a Landgraffem *Hessen-Kasselskim*, Xiążęciem Wirtemberskim, Biskupem Wirtzburkim, &c. iako o rzeczy niezawodnie pewney mówić poczynaia.

Z Lipska d. 1. Sierpnia. Xiądz Hell Sos: JESU, Cesarzki Astronom z Wiednia do Norwegii wyjechał, dla uważenia przechodu Wenery przez płazczyznę słońca, nie kosztem Cesarstwa, iak się dawniey doniosło, ale nakładem Króla Jmci Duńskiego. Towarzysze na drodze jego jest Xiądz Sainowicz.

Z Zamotcia d. 18. Sierpnia. Nadeszła tu wiadomość, iż w Debrach Jęgemci Pana Kuropatnickiego Kasztelana Belskiego, odprawia się Akt Szlubny Siostrzenicy Tegoż Jmci Pana, Jęymć Panny Teresy Suffczyńskiej Córy, z pierwszego Matżeństwa J. P. Akłakowy Generalowy Wdowy, z Xiążęciem Jmcią Xawerym Sapieha Woiwodzicem Mściławskim, dawał Szlub (w obecności Familii i Przyjaciół, iako też różnych na ten Akt zgromadzonych Gości) Jmci X. Turki Biskup Chelmki.

Z WARSZAWY DNIA 24. SIERPNI.

W tych dniach przybyli tu Jęhmć Granowski Woiwoda Rawski, i Narzymiski Infulat Łaski Wice-Prezydent Trybunału Prowincyi Wielko-Polskiej, i mieli honor na prywatnych audyencyach powitać J. K. Mć P. N. M.

Major Rossyjski Gendré, który posłany od Xiążęcia Generala Prozorowskiego z niósł Partiją jednę w Zywcu, iako się namieniło, w przeszłym tygodniu napadł potym na drugą w Siewierzu, i tę rozproszył, zabiwszy przeszło 100. Ludzi, a 22 wzięwszy w niewolę z 9. armatami i amunicyą wojenną.

General Hrabia Apraxyn wziął szturmem dnia 17 rano Miasto Kraków, którą wiadomość przywiódł tu wspomniany Xiądz Prozorowski: dla krótkości czasu nie opisano ielzcze

okoliczności, ale to jest pewna, że żadnego domu nie spalono ani zrabowano przy tej okazji.

Jmć X. Durini Nuncyusz Papieński okazując wianą Najjaśniejszey ś. p. Królowy Jmci Francuskiej Maryi wdzięczność, trzydniowe za Duszę Jey z przyzwoitą uroczystością koliztem swym sprawił Exekwie w tuteyszym Jeychmć PP. Sakramentek Kościele, który kirem naokolo okryty, oraz rześlitym światłem illuminowany, i różnemi inskrypcyami był adornowany, na szrodku zaś Kościoła okazał *Castrum doloris* wraz z otaczającymi oneż czterema wspaniałemi Kolumnami wystawiono, z Portretem Zmarley Monarchini. Wyżey wspomniane Exekwie dnia 18 tego miesiąca zaczęły się, pod czas których Xiążę Jmć Prymas śpiewał *Pontificaliter* Mszę Świętą, i Kondakt współ z Jchmć XX. Kujawskim, Poznańskim i Płockim Biskupami. Najjaśniejszy Król Jmć P. N. M. z Państwem tu przytomnym znajdował się na tym Nabożeństwie żałobnym. Podobnież dnia drugiego śpiewał Mszę Świętą, i Kondakt Jmć X. Nuncyusz w przytomności Państwa. Tymże sposobem i dnia trzeciego kontynuowane było pomienione Nabożeństwo: a przez wszystkie te trzy dni było żałobne w języku Francuskim Kazanie miane od iednego z Jchmć XX. Piarów.

Wyszła z Drukarni tuteyszey Kronika Sarmacyi Europejskiej Gwagnina, w ktorey się zamyka Królestwo Polskie ze wszystkiemi Prowincjami, tudzież Xięstwo Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmudzkie, Inflantkie Moskiewskie, i Narod Tatarów, Tureckich też, Greckich, Wotolskich, Czeskich, Duńskich, Szwedzkich, Węgierskich, Arabskich, Słowiańskich Narodów ma opisanie. Czwartą to jest, i Ostatnią Tom Zbioru Historyków Polskich, na które wielu Jchmciów kochających dzieje Narodu swóiego dało prenumeratę. Wypłaca się im teraz zupełnie z swoiey obietnicy Drukarnia tuteysza, i uprasza aby pomienieni Jchmć raczyli odbierać Tomy im należące. Ci zaś, którzy nie dali prenumeraty, mogą tak też, iako i pierwszey przedrukowanych Kronik dostać w tuteyszey Drukarni.